

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL O.O. SKUNDO**

2020 m. rugpjūčio 14 d. Nr. S-148 (7-127/2020)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš komisijos pirmininkės Editos Galiauskaitės, narių, Rasos Stravinskaitės, Andriaus Veniaus, Vilmos Vildžiūnaitės (pranešėja), išnagrinėjo O.O. (toliau – Pareiškėja) 2020-06-16 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Atsakovas, Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2020-05-28 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222) 500-301 (toliau – Sprendimas, skundžiamas sprendimas). Atsakovo atstovas 2020-07-14 dalyvavo Komisijos posėdyje nuotoliniu būdu. Pareiškėja posėdyje nedalyvavo.

Komisija n u s t a t ė :

Inspekcija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 100 straipsnio 1 dalimi ir 141 straipsnio 1 dalies 1–4 punktais, Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2004 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. VA-144 (toliau – Taisyklės), 7 punktu, išnagrinėjusi Pareiškėjos prašymą dėl atleidimo nuo delspinigių, nusprendė atleisti Pareiškėją nuo 1473,20 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) delspinigių mokėjimo už laikotarpį nuo 2013-05-03 iki 2020-05-05 ir neatleisti nuo 1473,20 Eur GPM delspinigių.

Pareiškėja nurodo, kad Inspekcija nenagrinėjo jos ir jos sutuoktinio A.O. (toliau – sutuoktinis) šeimos sunkios finansinės padėties aplinkybių, neįvertino jų gaunamų pajamų, iš kurių jie turėtų sumokėti mokestines prievoles valstybei, o priimti sprendimai Pareiškėjos ir jos sutuoktinio atžvilgiu yra grindžiami tik abstrakčiais motyvais, neįsigilinant į jų prašymų turinį. Inspekcija vertino abiejų Pareiškėjų turtinę padėtį 2018 metų duomenimis, tačiau nebuvo įvertinama, kad Prašymas atleisti nuo delspinigių buvo pateiktas 2020-04-27, kuomet Inspekcija turėjo būti gavusi visus duomenis apie sutuoktinių gaunamas pajamas iš trečiųjų asmenų iki 2020-05-28.

Pareiškėja nurodo, kad jos sutuoktinis yra pensininkas ir šiuo metu gauna tik nedidelę 307,90 Eur pensiją. Teikdamas Prašymą atleisti nuo delspinigių jos sutuoktinis pamiršo nurodyti, kad UAB „BT2“ dirba tik puse etato ir gauna tik 400 Eur neatskaičius mokesčių, todėl atskaičius mokėtinus mokesčius gauna 312 Eur sumą.

Pareiškėja nurodo, kad jos sutuoktiniui priklauso nuosavybės teise automobilis Volvo S60 (pirmosios registracijos data 2001-10-26), kurio rinkos (www.autoplius portalo duomenimis) vertė svyruoja nuo 700 iki 1800 Eur.

Pareiškėja nurodo, kad nuo 2020-04-23 neteko darbo dėl krizės, o pati yra beveik pensinio amžiaus, todėl susirasti kitą darbą sudėtinga. Pareiškėja šiuo metu yra registruota bedarbė. Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jos, kaip bedarbės, pašai pa sudarytų vidutiniškai 250 Eur.

Pareiškėja nurodo, kad jos šeima 2019 m. negavo jokių kitų pajamų ir neturi turto, kurį pardavus būtų įmanoma sumokėti priskaičiuotus mokesčius, baudas ir dar delspinigių. Pareiškėjos šeimai priklauso žemės sklypas ir gyvenamasis namas adresu: (Duomenys neskelbiami), įsigytas 2000 m., kuris yra vienintelis šeimos būstas. Pareiškėjos sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise priklauso 1996 m. įsigytas sodo sklypas adresu: (Duomenys neskelbiami), kurio žemės sklypo vertė yra 50 Eur, kuriame šeima augina įvairius vaisius ir daržoves pragyvenimui bei 2008 m. paveldėto 1/3 žemės ūkinės paskirties sklypo adresu: (Duomenys neskelbiami) ., kurio vidutinė rinkos vertė 4489 Eur. t. y. Pareiškėjos sutuoktinio sklypo dalies vertė sudarytų 1496 Eur sumą (nekilnojamojo turto išrašai pateikti Inspekcijai).

Pareiškėja nurodo, kad jos ir jos sutuoktinio jungtinės nuosavybės teise turimas šeimos būstas yra įsigytas 2000 m., t. y. prieš 20 metų ir yra vienintelis šeimos būstas. Pareiškėjos sutuoktinis negali pats parduoti 2008 m. paveldėto žemės sklypo, nes jis nėra vienintelis turto savininkas, o kiti paveldėtojai nenori jo parduoti ar įsigyti jos sutuoktinio turimos dalies.

Pareiškėja nurodo, kad jos sutuoktiniui priklausantis sodo sklypas yra vienintelis turtas, kurį Pareiškėja ir jos sutuoktinis gali parduoti ir sumokėti jiems priskaičiuotas sumas, tačiau jame yra auginami vaisiai ir daržovės, kurie taip sudaro Pareiškėjos ir jos sutuoktinio pragyvenimo šaltinio dalį. Pareiškėja nurodo, kad jos ir jos sutuoktinio asmeninėse bankų sąskaitose nėra pakankamai santaupų, padengti įsiskolinimus biudžetui (banko sąskaitų išrašai pateikti Inspekcijai).

Pareiškėja nurodo, kad ji ir jos sutuoktinis paprašė Inspekcijos išdėstyti jiems apskaičiuotas sumokėti GPM sumas ir Inspekcija priėmė 2020-05-26 Sprendimą Nr. (23.24-08)327-7495 išdėstyti mokestinės nepriemokos sumokėjimą likus dviem dienoms iki skundžiamo Inspekcijos Sprendimo. Priimtas sprendimas išdėstyti mokestinio ginčo metu apskaičiuotą 4967,56 Eur GPM mokestį Pareiškėjos sutuoktiniui iki 2022-05-25, kas mėnesį mokant po 206,98 Eur įmokas.

Skunde nurodoma, kad Pareiškėjos sutuoktinis nebuvo prašęs išdėstyti jam mokestinio ginčo metu paskirtos 994 Eur GPM baudos, kas sudarius mokestinės paskolos sutartį, neturint finansinių galimybių šiuo metu sumokėti visą sumą, sudarytų apie 41,41 Eur (994 Eur / 24 mėn.) per mėnesį sumą.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjos sutuoktinio gaunamos grynosios pajamos per mėnesį yra 307 Eur pensija ir 312 atlyginimas, atėmus mokamas 200,98 Eur įmokas pagal mokestinės paskolos sutartį ir papildomai paprašius išdėstyti 994 Eur GPM baudą, kas mėnesį mokant po 41,14 Eur Pareiškėjos sutuoktinio pragyvenimo lėšų šaltinis sudarytų 370,88 Eur sumą.

Skunde nurodoma, kad Inspekcija priėmė 2020-06-08 Sprendimą Nr.(23.24-08)327-7826 išdėstyti mokestinio ginčo metu apskaičiuotą 3 979 Eur GPM ir paskirtą 796 Eur baudą Pareiškėjai iki 2022-05-25, kas mėnesį mokant po 199 Eur įmokas. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjos gaunamos grynosios pajamos per mėnesį sudarys 250 Eur, atėmus mokamą 199 Eur įmokas pagal mokestinės paskolos sutartį, Pareiškėjos pragyvenimo lėšų šaltinis sudarytų 51 Eur. SODRA tinklapyje skelbiama vidutinė socialinio draudimo senatvės pensija, turint būtinąjį socialinio draudimo stažą, 2020 m. balandžio mėn. sudaro 398 Eur sumą. Inspekcija nevertino duomenų, kad 2020 m. Pareiškėja dėl krizės neteko darbo ir šiuo metu yra bedarbė, t. y. socialiai remtinas asmuo.

Pareiškėja akcentuoja, kad šiuo metu jos ir jos sutuoktinio finansinė padėtis yra labai sunki. Gaunamų pajamų neužtenka minimaliems jos šeimos poreikiams tenkinti, kadangi vienas šeimos narys yra pensininkas ir dirbantis nepilnu etatu, siekdamas sumokėti jam valstybės priskaičiuotus mokesčius, o kitas dėl krizės neteko darbo ir įsidarbinimo galimybės yra ribotos. Pateikiami dokumentai pilnai įrodo, kad jos šeima turi didelių finansinių sunkumų, o Inspekcijos apskaičiuoti delspinigiai tik dar labiau pasunkina jos šeimos finansinę padėtį.

Banko sąskaitose nėra turima pakankamai piniginių lėšų net priskaičiuotiems mokesčiams sumokėti.

Pareiškėja, vadovaudamasi aukščiau išdėstytu bei MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktu bei Taisyklių 7 punktu, prašo atleisti Pareiškėją nuo 1 473,20 Eur GPM delspinigių dėl sunkios ekonominės padėties.

Inspekcija 2020-05-28 sprendime Nr. (21.2222) 500-301 nurodė, kad MAIS duomenimis, Pareiškėja 2020-05-26 (prašymo nagrinėjimo dieną) biudžetui skolinga 3979,96 Eur GPM, 2946,40 Eur GPM delspinigių, 796 Eur GPM baudą.

Po pasibaigusių mokestinių ginčų 2020-04-15 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. (toliau – LVAT) nutartimi adm. byloje Nr. eA-2473-968/2020 atmetė Pareiškėjos apeliacinį skundą ir patvirtino 3979,96 Eur GPM, 3979,96 Eur GPM delspinigių, 796 Eur GPM baudos sumas.

Nustatyta, kad Pareiškėja nesumokėjo patikrinimo metu papildomai apskaičiuoto GPM per MAĮ 81 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą, todėl, vadovaujantis MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 97 straipsnio 2 dalies ir 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis, iki 2020-05-26 (prašymo nagrinėjimo diena) apskaičiuota nesumokėtų / neįskaitytų 2946,40 Eur GPM delspinigių suma.

Inspekcija išdėstė MAĮ 100 straipsnio 1 dalies, 141 straipsnio 1 dalies nuostatas, reglamentuojančias atleidimą nuo delspinigių. Inspekcija nurodė, kad nagrinėjamu atveju Pareiškėjos mokestinė prievolė kilo iš mokesčių: administratoriaus iniciatyva suformuotos prievolės – 2018-08-14 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.131-31-5) FR0682-272, todėl sprendžiant Pareiškėjos atleidimo nuo GPM delspinigių klausimą MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatos netaikytinos.

Inspekcija nurodė, kad patikrinimo metu papildomai apskaičiuoti GPM, GPM delspinigiai, GPM bauda patvirtinti įsiteisėjusia LVAT 2020-04-15 nutartimi, kurioje teisėjų kolegija sprendė, kad Pareiškėja ir jos sutuoktinis neginčytinų duomenų, patvirtinančių kokiomis pajamomis jie dengė patiriamas išlaidas, nepateikė. Tai lėmė, kad Pareiškėja ir jos sutuoktinis, nepateikdami mokesčių administratoriui leistinų ir teisėtų įrodymų apie pajamas, kuriomis dengė savo išlaidas, sudarė teises prielaidas mokesčių administratoriui taikyti MAĮ 70 straipsnio nuostatas, Teisėjų kolegija, įvertinusi nagrinėjamoje byloje surinktų įrodymų visumą, priėjo prie išvados, kad mokesčių administratorius surinko pakankamai duomenų tam, kad pagrįstų Pareiškėjai ir jos sutuoktiniui papildomai apskaičiuotus mokesčius ir su jais susijusias sumas, t. y. įvykdė MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą. Pareiškėjos kaltė padarius mokestinį pažeidimą yra įrodyta, įvertinus išdėstytą, nėra pagrindo teigti, jog Pareiškėja nėra kalta dėl padaryto pažeidimo.

Inspekcija pažymėjo, kad Pareiškėja, pasirinkusi ginčyti 2018-08-14 sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.131-31-5) FR0682-272, turėjo įvertinti ir tai, jog pagal MAĮ 110 straipsnio 1 dalies nuostatas, skundo, kilus mokestiniam ginčui, padavimas stabdo ginčijamų mokesčių, baudų ir delspinigių priverstinį išieškojimą, tačiau tai nėra kliūtis taikyti mokestinės prievolės užtikrinimo priemones, nurodytas MAĮ 95 straipsnyje (nagrinėjamu atveju – delspinigių skaičiavimas), arba pagrindas jas naikinti, todėl delspinigiai už ne laiku sumokėtą mokestį yra skaičiuojami. Inspekcijai vadovaujantis MAĮ 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis, sustabdžius mokesčio priverstinį išieškojimą MAĮ 110 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju, delspinigiai skaičiuojami už visą sustabdymo laikotarpį, jeigu mokesčių mokėtojo skundas buvo atmetas. Inspekcija nurodė, kad Pareiškėja, prieš pradėdama mokestinio ginčo procedūrą, turėjo teisę sumokėti jam apskaičiuotą mokestį ir tik po to inicijuoti mokestinį ginčą – tokiu atveju delspinigių skaičiavimas būtų nutrauktas ir jų dydis nebūtų įtakotas mokestinio ginčo trukmės.

Inspekcija nurodė, kad papildomai apskaičiuotų GPM įmokų nesumokėjimas įstatymų nustatyta tvarka ir terminu savaime paneigia Pareiškėjo kaltės nebuvimą. LVAT Pareiškėjo atžvilgiu 2020-04-15 priimtoje nutartyje taip pat nurodė, kad, teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė bei įvertino faktines aplinkybes, tinkamai

aiškino ir taikė ginčo teisinius santykius, reguliuojančius teisės normas bei priėmė teisėtą bei pagrįstą sprendimą. Byloje nėra duomenų, sudarančių pagrindą sumažinti paskirtą baudą ir delspinigius ar iš viso nuo jų atleisti Pareiškėją.

Inspekcija pažymėjo, kad Pareiškėja nepateikė naujų pagrįstų įrodymų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad ji nėra kalta dėl padaryto pažeidimo. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta bei sistemiškai vertinant teismų praktiką, atitinkamą teisinį reglamentavimą, Inspekcija konstatavo, kad Pareiškėja laikytina kalta dėl laiku nesumokėto patikrinimo metu papildomai apskaičiuoto GPM, todėl, vadovaujantis MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktu, neatleistina nuo 2946,40 Eur GPM delspinigių mokėjimo.

Inspekcija nurodė, kad pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punktą, mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Pagal LVAT suformuotą praktiką, šis atleidimo nuo delspinigių pagrindas sietinas su nenugalimos jėgos poveikiu (*force majeure*) ir atsitiktinių aplinkybių poveikiu (*cas fortuit*), kurių savo veikloje mokesčių mokėtojas nenumatė ir numatyti negalėjo ir dėl šių aplinkybių poveikio atsiradę padariniai negalėjo būti paveikti mokesčių mokėtojo valios. Minėtomis aplinkybėmis pripažintinos gamtos jėgos, valstybinės valdžios institucijų neteisėti veiksmai ir žmogaus poveikis. Tačiau žmogaus poveikis mokesčio mokėtojo veiklai tik tuomet eliminuoja mokesčio mokėtojo valią, kai prieš jį naudojamas absoliutus smurtas (*vis absoluta*), kurio mokesčio mokėtojas negali išvengti, jam pasipriešinti ar nuo jo apsiginti (LVAT 2005-02-09 sprendimas adm. byloje Nr. A-15-141/2005, 2005 m., 2011-03-21 nutartis adm. byloje Nr. A-556-319/2011, 2015-03-12 nutartis adm. byloje Nr. A-1412-575/2015). Inspekcija nurodė, kad nagrinėjamu atveju aplinkybių, kurias būtų galima prilyginti *force majeure*, *cas fortuit* ar *vis absoluta*, nenustatyta, todėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu Pareiškėja nuo 2946,40 Eur GPM delspinigių mokėjimo negali būti atleista.

Inspekcija taip pat nurodė, kad Pareiškėja, laiku nesumokėjusi įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotų mokesčių, padarė žalą biudžetui, kadangi į jį laiku nepateko mokėtinos sumos, todėl atleisti Pareiškėją nuo 2946,40 Eur GPM delspinigių mokėjimo pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punktą nėra pagrindo.

Analizuojant atleidimo nuo delspinigių pagrindus, duomenų, jog Pareiškėja mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo ar dėl mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu suteiktos klaidingos konsultacijos, nenustatyta, todėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos nagrinėjamu atveju netaikytinos.

Inspekcija konstatavo, kad vadovaujantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir Taisyklių 7.3 papunkčiu, mokesčių mokėtojas – fizinis asmuo gali būti atleidžiamas nuo delspinigių mokėjimo, jei yra sunki jo ekonominė / socialinė padėtis, kaip tai suprantama pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą, t. y. fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, invalidas, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir reabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Tokiu atveju mokesčių mokėtojas, prašydamas atleisti jį nuo delspinigių, mokesčių administratoriui turi pateikti kompetentingų institucijų išduotus dokumentus, patvirtinančius sunkią ekonominę ir / ar socialinę padėtį. Vertinant atleidimo nuo delspinigių galimybę minėtais MAĮ nustatytais pagrindais, privaloma įvertinti ne tik mokesčių mokėtojo priklausymą MAĮ išvardintoms socialinės padėties asmenų grupėms, bet ir surinkti duomenis apie mokesčio mokėtojo turimą turtą bei pajamas, iš kurių Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka galėtų būti išieškota mokestinė nepriemoka. Inspekcija nurodė, jog nerenka, nesistemina ir neturi informacijos apie mokesčių mokėtojams teikiamą socialinę paramą, reikalingą pagalbą ir pan.

Pagal trečiųjų asmenų pateiktus duomenis nustatyta, kad Pareiškėja 2018 m. gavo 4900,09 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų.

VI „Registrų centras“ 2020-05-11 duomenimis, Pareiškėjai asmeninės nuosavybės teise priklauso 1/8 dalis statinių, esančių (Duomenys neskelbiami), kur yra šeimos būstas.

Inspekcija nurodė, kad LVAT ne kartą yra akcentavęs, kad tam, jog galėtų būti pasiremta minėtu 113 straipsnio 1 dalies 3 punktu, turėtų būti neginčytinai įrodyta, kad fiziniam asmeniui reikalinga valstybės parama (žr. pvz. LVAT 2011-01-31 nutartis adm. byloje A-556-254/2011, 2011-04-18 adm. byloje A-556-221/2011). Pareiškėja nurodė, kad jos ir jos sutuoktinio ekonominė – socialinė padėtis sunki. Inspekcija nurodė, kad neturi ir nekaupia duomenų apie mokesčių mokėtojų ekonominę (socialinę) padėtį. Inspekcija neturi duomenų, kad Pareiškėjos pajamos 2019 m. ženkliai sumažėjo. Nustatytos aplinkybės, kad Pareiškėja 2018 metais gavo pajamų, turi turto, savaime nesudaro pagrindo išvadai, kad Pareiškėjo ekonomine socialinė padėtis yra sunki. Inspekcija padarė išvadą, kad Pareiškėjos ekonominė ir socialinė padėtis neatitinka MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte išvardintų aplinkybių, todėl jam netaikytinos MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos ir jis neatleistinas nuo 2946,40 Eur GPM delspinigių mokėjimo šiuo pagrindu.

Inspekcija pažymėjo, jog MAĮ 100 straipsnis yra speciali norma, skirta spręsti atleidimo nuo delspinigių klausimą ir negali būti supriešinama su MAĮ 8 straipsnio nuostatomis dėl bendrųjų teisingumo, protingumo ir visuotinio privalomumo principų taikymo mokestiniuose santykiuose. MAĮ 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teisingumo ir visuotinio privalomumo principo nuostata įpareigoja mokesčių administratorių užtikrinti efektyvų mokesčių administravimą. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1995-12-22 nutarime konstatavo, jog teisingumas yra vienas pagrindinių teisės, kaip socialinio gyvenimo reguliavimo priemonės, tikslų. Šiuo atveju, siekti teisingumo, reiškia siekti protingos skirtingų interesų pusiausvyros, atsižvelgiant į abiejų šalių interesus bei pareigas (mokesčių mokėtojo prievolę teisingai mokėti ir deklaruoti mokesčius ir mokesčių administratoriaus pareigą – skatinti savanorišką mokesčių mokėjimą). Protingumo kriterijus reikalauja, kad mokesčių administratorius elgtųsi atidžiai, teisingai ir sąžiningai, taikydamas sankcijas už mokesčių įstatymų pažeidimus, atsižvelgtų į sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, taip pat priežastis, įtakojušias mokesčių įstatymų pažeidimus.

Inspekcija nurodė, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams pasiekti, tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją bei pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti, turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas) (Konstitucinio Teismo 2000 m. gruodžio 6 d., 2001 m. spalio 2 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. lapkričio 3 d., 2005 m. lapkričio 10 d., 2008 m. sausio 21 d. nutarimai).

Inspekcija pažymėjo, kad LVAT, nagrinėdamas mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių ir baudų pagrindus, vadovaujasi ne tik MAĮ įtvirtintais atleidimo nuo delspinigių (baudų) pagrindais, bet ir laikosi pozicijos, kad sprendžiant mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų baudų ir delspinigių klausimus, turi būti vadovujamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną dėl skiriamų sankcijų už įstatymų pažeidimus (2011-10-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-2343/2011, 2011-09-19 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-3447/2011, 2011-10-10 nutartis A-556-2544/2011 administracinėje byloje Nr. A-556-2544/2011, 2011-09-08 nutartis administracinėje byloje Nr. A-575-2144/2011). Reikšmingomis aplinkybėmis, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT pripažįsta ir tokias aplinkybes, kaip paties mokėtojo elgesys, mokestinio patikrinimo, mokesčių administratoriaus kontrolės veiksmų atlikimo operatyvumas, mokestinio ginčo trukmė.

Inspekcija nurodė, kad nagrinėjamu atveju GPM delspinigiai Pareiškėjai apskaičiuoti už laikotarpį nuo 2013-05-03 iki 2020-05-05 (delspinigių užregistravimo diena), t. y. už 7 metus. Inspekcija pažymėjo, kad MAĮ 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta maksimali delspinigių skaičiavimo trukmė. Delspinigiai, pradėti skaičiuoti MAĮ 97 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka, skaičiuojami ne ilgiau kaip 180 dienų nuo teisės priverstinai išieškoti mokestinę

nepriemoką atsiradimo dienos. Inspekcija nurodė, kad patikrinimo metu apskaičiuotų delspinigių dydis, lyginant su papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti GPM suma, sudarė 56 proc., o bendra delspinigių suma apskaičiuota 2020-05-05, lyginant su papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti GPM suma, sudarė 74 proc.

Inspekcija, įvertinusi nustatytas aplinkybes, kad delspinigiai kartu yra mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdas, atsižvelgiant į ilgą delspinigių skaičiavimo laikotarpį, jų dydžio (2946,40 Eur) neadekvatumą, lyginant su Pareiškėjai papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti suma (3979,96 Eur), konstatavo, kad, vadovaujantis MAĮ 8 straipsnyje įtvirtintais protingumo ir teisingumo kriterijais bei teismų praktika, Pareiškėja gali būti atleista nuo 50 proc., t. y. nuo 1473,20 Eur (2946,40:2) GPM delspinigių mokėjimo.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjos skundas atmestinas. Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Ginčas byloje kilo dėl to, ar pagrįstai atsisakyta atleisti Pareiškėją nuo 1473,20 Eur GPM delspinigių mokėjimo dėl sunkios jos socialinės–ekonominės padėties, remiantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatytu pagrindu.

Pareiškėja nesutikimą su ginčijama Sprendimo dalimi grindžia tuo, kad yra bedarbė, jos finansinė padėtis itin sunki, nuo 2020-04-23 neteko darbo, jos bedarbio pašalpa sudaro 250 Eur, sutuoktinis gauna tik 307,90 Eur pensiją, UAB „BT2“ dirba pusę etato, gauna tik 312 Eur (atskaičius mokesčius). Nurodo, kad jam priklauso automobilis VOLVO S60, kurio vertė nuo 700 Eur iki 1800 Eur, jam nuosavybės teise priklauso sodo sklypas adresu: (Duomenys neskelbiami), kurio vertė tik 50 Eur bei paveldėta 1/3 žemės ūkio paskirties sklypo dalis adresu: (Duomenys neskelbiami) kurio vidutinė rinkos vertė sudaro 1496 Eur. Jiems priklauso vienintelis šeimos būstas adresu: (Duomenys neskelbiami). Pareiškėja atkreipia dėmesį, kad Inspekcija jai ir jos sutuoktiniui priėmė sprendimus išdėstyti mokestinės nepriemokos sumokėjimą, todėl po kiekvieno mėnesio mokestinės prievolės sumokėjimo jos pragyvenimo lėšų šaltinis sudarytų 51 Eur, jos sutuoktinio – 370,88 Eur.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar socialiniu) požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio Įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą, tai yra fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalus, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Iš LVAT praktikos, aiškinančios atleidimo nuo delspinigių mokėjimo dėl sunkios mokesčių mokėtojo ekonominės–socialinės padėties taikymą (LVAT 2011-01-31 nutartis adm. byloje Nr. A-556-254/2011; 2011-04-18 nutartis adm. byloje Nr. A-556-221/2011, 2011-12-01 nutartis adm. byloje Nr. A-442-2900/2011, 2010-06-07 nutartis adm. byloje Nr. A-442-807/2010, 2020-06-17 nutartis adm. byloje Nr. eA-2809-968/2020), matyti, kad laikomasi nuoseklios pozicijos, jog pats mokesčių mokėtojo socialinis statusas (pensininkas, neįgalus asmuo, bedarbis) nesudaro pagrindo konstatuoti sunkią mokesčių mokėtojo padėtį; papildomai turi būti vertinama mokesčių mokėtojo turto, pajamų sudėtis ir tai, ar pajamos / turtas leidžia mokesčių mokėtojui įvykdyti mokestinės prievolės. Paminėtina ir tai, jog laikomasi pozicijos, kad įstatymo nuostatos negali būti taikomos vien tik formaliai, atsižvelgiant į mokesčių mokėtojo priklausymą tam tikrai socialinei grupei, kuriai valstybė paprastai teikia paramą. Asmuo, net ir priklausydamas atitinkamai socialinei grupei, gali turėti nemažai turto ir finansinių lėšų, o tokiu atveju jo atleidimas nuo delspinigių mokėjimo jau negalėtų būti pateisinamas ekonominiu ar socialiniu požiūriu.

Ginčo situacijoje yra nustatyta, kad Pareiškėja 2018 m. gavo 4900,09 Eur su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų. VĮ „R“ duomenimis, Pareiškėjai asmeninės nuosavybės teise priklauso 1/8 dalis statinių, adresu: (Duomenys

neskelbiami), be to, Pareiškėja kartu su sutuoktiniu turi po ½ 0,0602 ha mažaaaukščių gyvenamųjų namų statybos žemės sklypą ir statinį adresu: (Duomenys neskelbiami) Iš skundai nagrinėti pateiktos medžiagos taip pat matyti, kad papildomai apskaičiuota GPM bei su juo susijusios sumos be kita ko, buvo apskaičiuotos nustačius, kad Pareiškėjos ir jos sutuoktinio patirtos išlaidos viršijo pajamas, t. y. mokesčių mokėtojai turėjo po 90239,91 Lt (26135,02 Eur) įstatymo nustatyta tvarka neapmokestintų pajamų. Šios aplinkybės yra patvirtintos įsiteisėjusia LVAT 2020-04-15 nutartimi adm. byloje Nr. eA-2473-968/2020. Pareiškėjos ir jos sutuoktinio gauta 52270,04 Eur (26135,02 x 2) pajamų suma vertintina kaip ženkli ir suteikianti galimybę vykdyti mokestines prievoles.

Komisija, atkreipia dėmesį, kad Inspekcija Pareiškėjos prašymą dėl atleidimo nuo delspinigių mokėjimo tenkino iš dalies, atleisdama Pareiškėją nuo 50 proc., t. y. 1473,20 Eur GPM delspinigių mokėjimo, remdamasi protingumo ir teisingumo kriterijais, suformuotais LVAT praktikos, akcentuodama Pareiškėjai apskaičiuotų delspinigių skaičiavimo trukmę (beveik už 7 metus) ir dydį (56 proc. apskaičiuotos GPM sumos). Komisija, įvertinusi Inspekcijos sprendime nurodytus motyvus, ginčo byloje nustatytas aplinkybes, sutinka su Inspekcijos Sprendime atliktu teisinių ir faktinių aplinkybių vertinimu, laikydamasi pozicijos, kad ginčo situacijoje nėra nustatyta aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą Pareiškėją atleisti nuo didesnio kaip 50 proc. dydžio delspinigių mokėjimo. Komisija pabrėžia, kad didesniu atleidimu nuo delspinigių būtų pažeista pati delspinigių, kaip vieno iš mokestinės prievolės užtikrinimo būdų, esmė. Atsižvelgiant į aptartas aplinkybes, Pareiškėją atleisti nuo didesnės delspinigių dalies nėra pagrindo.

Pareiškėja nurodo, kad Inspekcija, priimdama Sprendimą, rėmėsi 2018 m. duomenimis ir nevertino 2020 m. Pareiškėjos gaunamų pajamų. Šiuo klausimu akcentuotina, kad Inspekcija vadovavosi naujausiais trečiųjų asmenų pateiktais duomenimis (informacijos teikimo data: 2020-02-25). Inspekcija neturi vėlesnės informacijos apie mokesčių mokėtojams teikiamą socialinę paramą, reikiamą pagalbą ar pan. Tokią informaciją ir juos pagrindžiančius įrodymus turi pateikti mokesčių mokėtojas (MAĮ 153 straipsnio 14 dalies 3 punktas). Tuo tarpu iš skundai nagrinėti pateiktos medžiagos, t. y. 2012-09-28 Darbo sutarties Nr. 9 matyti, kad Pareiškėja 2020-04-23 atleista iš darbo pagal Darbo Kodekso 53 straipsnio 1 dalį (nutraukus darbo sutartį šalių susitarimu). Duomenų apie Pareiškėjai paskirtos nedarbingumo pašalpos dydį, byloje nepateikta.

Įvertinus aukščiau nurodytas aplinkybes dėl Pareiškėjos gautų pajamų, Pareiškėjos turimą nekilnojamąjį turtą, konstatuotina, kad nors Pareiškėja 2020-04-23 nutraukė darbo sutartį su darbdaviu ir šiuo metu nedirba, jos ekonominė ir socialinė padėtis negali būti pripažinta sunkia, vertinant ją MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintos normos aspektu ir jai netaikytinos MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos, todėl Pareiškėjos prašymas atleisti jų delspinigių mokėjimo šiuo pagrindu negali būti tenkinamas. Pareiškėja ir jos sutuoktinis disponuoja kilnojamuoju ir nekilnojamuoju turtu, kuris yra realus šaltinis Pareiškėjos mokestinėms prievolėms padengti. Todėl Inspekcijos pozicija, kad nėra pagrindo atleisti Pareiškėją nuo delspinigių mokėjimo dėl sunkios ekonominės – socialinės padėties pripažintina pagrįsta.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a :

Patvirtinti 2020-05-28 Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimą dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222) 500-301.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos

administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskūsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, sprenddami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Galiauskaitė

Komisijos narė

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė